

JURISPRUDÈNCIA DEL TRIBUNAL SUPREM

Segon semestre de 2018

Eva Pons Parera*

Agustí Pou Pujolràs**

Resum

El text recull el comentari de les resolucions del Tribunal Suprem que afecten els usos i els drets lingüístics i el règim jurídic de la llengua, i que han estat dictades durant el segon semestre de 2018.

Paraules clau: jurisprudència; Tribunal Suprem; dret lingüístic; llengua oficial.

JURISPRUDENCE ON SUPREME COURT

Second half of 2018

Abstract

The text includes comments about the judgments that affect the uses, the linguistic rights and the legal system of the language given by the Spanish Supreme Court during the second half of the year 2018.

Keywords: jurisprudence; Spanish Supreme Court; linguistic law; official language.

* Eva Pons Parera, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona. evapons@ub.edu

** Agustí Pou i Pujolràs, professor associat de filologia catalana de la Universitat de Barcelona. agustipou@ub.edu

Citació recomanada: Pons Parera, Eva, i Pou Pujolràs, Agustí. (2019). Jurisprudència del Tribunal Suprem. Segon semestre 2018. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 71, 327-340. <https://doi.org/10.2436/rld.i71.2019.3314>

Sumari

- 1 Nacionalitat
- 2 Garanties lingüístiques en el dret de defensa i en les fases prèvies al judici
- 3 Diferències en les versions lingüístiques del dret europeu
- 4 Acreditació d'idioma no oficial en processos selectius
- 5 Obligació de finançament d'obres audiovisuals
- 6 Subvenció a la retolació en basc

Durant el segon semestre de 2018 hem localitzat un gran nombre de resolucions del Tribunal Suprem que incideixen sobre la llengua, però la majoria d'una manera força tangencial. No s'apunten, doncs, línies doctrinals noves que siguin rellevants pel que fa al règim jurídic de la llengua.

Agrupem les resolucions en els blocs següents: nacionalitat, garanties lingüístiques en el dret de defensa, diferències en les versions lingüístiques del dret europeu, acreditació d'idioma no oficial en processos selectius, obligació de finançament d'obres audiovisuals i subvencions a la retolació de llengua oficial pròpia, en aquest cas, el basc.

Destaquem la STS de 19 de juliol, relativa a la indefensió per raó de llengua en el procés judicial, no tant pel que diu sinó per la decisió que pren, interessant en un context en què el català és tractat com una llengua de segona en aquest àmbit. El recurrent al·lega que el seu lletrat ha patit indefensió perquè en el judici a l'Audiència de Barcelona algunes actuacions eren en català. El TS rebutja la pretensió perquè, tot i ser possible que es produís la situació, en el cas concret entén que no hi havia una indefensió material rellevant des del punt de vista del dret, criteri basat en els mateixos actes del lletrat durant el judici. També esmentem la interlocutòria de 27 de desembre, que preliminarment rebutja que el no ús del català en el judici contra els líders independentistes sigui lesiu del dret a un jutge predeterminat per la llei. Més enllà dels raonaments del TS, molt escassos, i que comentem més avall, advertim especialment l'absoluta falta de sensibilitat pel caràcter plurilingüe de l'Estat espanyol.

Per acabar, esmentem només en la introducció la [ITS de 26 de novembre de 2018 \(ref. CENDOJ: 28079130012018202072\)](#), que admet a tràmit un recurs de cassació en relació amb l'obligació de finançament anticipat d'obres cinematogràfiques i televisives europees, la meitat de les quals en llengües espanyoles (art. 5.3 de la Llei 7/2010, general de comunicació audiovisual), on es planteja la qüestió nova de si els prestadors de comunicació audiovisual obligats han d'emetre en obert i si els titulars de canals i/o proveïdors de contingut a tercers —mitjançant pagament— es poden considerar subjectes obligats.

Per accedir als textos de les sentències de la base del CENDOJ, primer s'ha d'obrir el cercador de la base de dades (<http://www.poderjudicial.es/search/indexAN.jsp>) i després clicar l'enllaç que té cada resolució ressenyada. Per facilitar aquesta operació consignem aquesta adreça en cada resolució o bloc de resolucions. D'aquesta manera es pot baixar el text sense haver de fer servir l'opció de copiar l'identificador de la resolució a la casella "Texto a buscar", del mateix cercador.

1 Nacionalitat

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 29 d'octubre de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 1a. Ponent: José María del Riego Valledor. Ref. CENDOJ: 28079130012018201893.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

La resolució inadmet un recurs contra una interlocutòria de la l'Audiència Nacional que inadmetia la preparació d'un recurs de cassació contra la sentència de la mateixa Audiència, sentència que alhora resolvia desfavorablement el recurs plantejat contra una resolució d'un registre que denegava la nacionalitat per residència a un sol·licitant. Entre els motius al·legats la recurrent indica que la "cuestión que se plantea es si se puede denegar la concesión de la nacionalidad española con la mera afirmación de que se desconocen el idioma y las tradiciones españolas, sin exponer cómo se ha llegado a tales conclusiones, a qué tradiciones se refiere o en qué forma se han determinado los conocimientos del idioma".

La interlocutòria es limita a apuntar que no hi ha interès cassacional i que es tracta d'una simple discrepància del recurrent amb la valoració de les proves que va practicar el jutge. Com anem advertint en les darreres cròniques (per exemple, *Revista de Llengua i Dret*, núm. 67, de juny de 2017, pàg. 375-376), el TS, un cop consolidada la doctrina jurisprudencial sobre el tema, inadmet els recursos de cassació, sense entrar a analitzar-ne els fons.

2 Garanties lingüístiques en el dret de defensa i en les fases prèvies al judici

[Sentència del Tribunal Suprem de 3 de juliol de 2018. Sala Penal. Ponent: Luciano Varela Castro. Ref. CENDOJ: 28079120012018100327.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 5 de juliol de 2018. Sala Penal. Ponent: Juan Ramón Berdugo Gómez de la Torre. Ref. CENDOJ: 28079120012018100347.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 17 de juliol de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 5a. Ponent: César Tolosa Tribiño. Ref. CENDOJ: 28079130052018100311, i 51 sentències més.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 19 de juliol de 2018. Sala Penal. Ponent: Antonio del Moral García. Ref. CENDOJ: 28079120012018201400.](#)

[Interlocutòria d'aclariment del Tribunal Suprem de 23 de juliol de 2018. Sala Penal. Ponent: Alberto Gumersindo Jorge Barreiro. Ref. CENDOJ: 28079120012018800034.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 12 de setembre de 2018. Sala Penal. Ponent: Ana María Ferrer García. Ref. CENDOJ: 28079120012018100415.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 23 de novembre de 2018. Sala Penal. Ponent: Eduardo de Porres Ortiz de Urbina. Ref. CENDOJ: 28079120012018100574.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 19 de desembre de 2018. Sala Penal. Ponent: Luciano Varela Castro. Ref. CENDOJ: 28079120012018100678.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 20 de desembre de 2018. Sala Penal. Ponent: Miguel Colmenero Menéndez de Lúcar. Ref. CENDOJ: 28079120012018202316.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 27 de desembre de 2018. Sala Penal. Ponent: Manuel Marchena Gómez. Ref. CENDOJ: 28079120012018202162.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Seguint la línia de les darreres cròniques (*Revista de Llengua i Dret* núm. 69, pàg. 299-301, i en les anteriors), pel que fa a les garanties lingüístiques incardinades en el dret de defensa, la intervenció de traductors i intèrprets en el procediment perquè no es produeixi indefensió de la persona encausada, que prohibeix l'article 24.1 de la CE, s'orienta en un sentit poc formalista, de manera que la falta d'intervenció o la possible intervenció deficient d'un traductor només es considera rellevant quan es produeix una lesió substantiva del dret que minva de manera real i efectiva el dret de defensa. Les irregularitats sense incidència en la dimensió material del dret, en canvi, es poden considerar defectes formals que no queden coberts pel dret constitucional. Això podem afegir, tenint en compte les decisions de les diferents sentències ressenyades, que la tendència del Tribunal és la interpretació força restrictiva de la rellevància de les infraccions processals de caràcter lingüístic, de manera que la lesió que es denunciï només s'atengui quan tingui un caràcter netament impeditiu del dret de defensa.

Exposem les resolucions ressenyades agrupant-les en aquest ordre temàtic: primer, la falta de comprensió de la llengua en les fases prèvies al procediment o la falta d'assistència d'intèrpret en les declaracions judicials; segon, la falta de correcció de la traducció dels documents aportats; tercer, els problemes de traducció en les intervencions de converses telefòniques que s'aporten com a prova al procés; quart, l'ús del català vinculat al dret de defensa; i, cinquè, un dels possibles efectes de la trigança de la traducció de la resolució judicial.

Falta de comprensió i d'assistència d'intèrpret

Pel que fa al primer grup de resolucions, relatives a la intervenció d'intèrpret, la STS de 3 de juliol de 2018 resol en cassació un judici per un delictes per agressió sexual en què l'acusat recurrent al·lega dos tipus de vulneracions lingüístiques. Una de documental, atès que l'escrit d'acusació i la resolució d'obertura de judici oral no eren en una «llengua comprensible» para el acusado». I una altra d'oral, perquè es va vulnerar el dret a ser assistit per un intèrpret «incluso en el hospital en el que fue ingresado». El TS ho resol atribuint

a aquestes imputacions el valor, com a molt, de simples irregularitats, respecte de les quals no s'acredita la producció d'una indefensió efectiva.

Més substancial des del punt de vista doctrinal és la Sentència de 23 de novembre. Entre els motius del recurs de cassació en un cas d'assassinat, el condemnat al·lega no haver estat assistit per intèrpret durant el judici. El TS repassa la legislació i les recomanacions adreçades a garantir el dret de defensa als acusats que desconeixen l'idioma del procés. Amb tot, desestima l'al·legació perquè entén que al llarg del judici ni s'ha indicat ni s'ha demostrat cap dificultat idiomàtica.

Un dels arguments que manegen tant el recurrent, que és estranger, com el Tribunal és la rellevància del període de residència a l'Estat espanyol. El primer diu, i la sentència recull aquesta al·legació, que tot i els 9 anys de residència, el seu domini de l'idioma es demostra precari en l'acte del judici i en fases prèvies:

“Puede comprobarse en el video del juicio que muchas preguntas no las entendió, que sus contestaciones no fueron congruentes con lo que se le preguntó y que en muchos casos se limitó a contestar con monosílabos. También acredita la falta de conocimiento del idioma español el hecho de que en su primera declaración policial le fue leída su declaración porque no sabía leer el castellano. Afirma, en fin, que la declaración del recurrente fue uno de los elementos de convicción utilizados por el Jurado para concluir en su veredicto, por lo que la ausencia de intérprete le causó efectiva indefensión.” (FJ 1)

Tot seguit, el TS repassa la legislació i la jurisprudència que regeix l'element lingüístic dins del dret de defensa:

“2. Respecto a la falta de intérprete como afirman las SSTC. 188/91 de 3.10 y 181/94 de 3.10, la exigencia de un intérprete en el proceso penal para todos aquellos que desconozcan el idioma castellano deriva directamente de la Constitución, que reconoce y garantiza los derechos a no sufrir indefensión (art. 24.1) y a la defensa (art. 24.2). Tal exigencia es, asimismo, reconocida en el art. 6.3 c) del Convenio para la Protección de los Derechos Humanos y Libertades Fundamentales, y en el art. 14.3 f) del Pacto Internacional de los Derechos Civiles y Políticos, que garantizan el derecho de toda persona a ser asistida gratuitamente de un intérprete si no comprende o no habla la lengua empleada en la Audiencia o en el Tribunal. Asimismo, el art. 398 LECrim. en relación con los arts. 440, 441 y 442 de la misma, y establece que si el procesado no conociere el idioma español se nombrará un intérprete que prestará a su presencia juramento de conducirse bien y fielmente (SSTC. 5/84, 74/87, 71/88).

La Comisión Europea ha indicado (informe de 18 de mayo de 1977, serie B, Vol. XXVII) que la finalidad de este derecho es evitar la situación de desventaja en que se encuentra un acusado que no comprende la lengua y porque es un complemento de la garantía de un proceso justo y de una audiencia pública, así como de «una buena administración de justicia». La STS. 867/2000 de 23.5, recuerda que es razonable que el derecho a ser asistido gratuitamente por un intérprete ha de ser incluido sin violencia conceptual alguna en el perímetro de este derecho fundamental (derecho a la defensa), aun cuando la norma constitucional no lo invoque por su nombre (en igual sentido STC 74/198/).”

Sorprèn que, a diferència de resolucions anteriors, dins d'aquest recorregut normatiu i jurisprudencial ni esmenta la Directiva 2010/64/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 20 d'octubre de 2010, relativa al dret a interpretació i a traducció en els processos penals, ni la Llei 5/2015, que la transposa i que incorpora els articles 123 a 127, que tracten justament aquests drets de l'acusat. Aquesta normativa canvia substancialment la perspectiva amb què s'enfoca el vessant lingüístic del dret de defensa i incorpora un caràcter més garantista, que es troba a faltar en aquesta resolució. Sense anar més lluny, la STS de 6 de novembre de 2018, reportada en aquesta crònica ([Revista de Llengua i Dret núm. 69, pàg. 299-301](#)), recull i explicita aquesta nova normativa.

El TS passa a recordar la seva doctrina, tants cops treta a col·lació en aquesta crònica, que la indefensió ha de ser efectiva i no solament formal:

“Ahora bien, para que se produzca una indefensión derivada de un defecto a la tutela judicial con relevancia constitucional y consecuente vicio del proceso no es bastante con que aparezca en la causa una infracción de mera forma, sino que es preciso que alcance realmente a causar una efectiva indefensión material porque impida al interesado hacer alegaciones y defenderse o ejercitar su derecho de contradicción en un proceso.”

Insisteix després en el caràcter d'estranger que té qui pot rebre aquesta garantia, quan és evident que des de ben aviat es va entendre que l'àmbit subjectiu del dret abraçava també els nacionals (STC 74/1987, que per altra banda també cita): "La mera condición de extranjero no conlleva la necesidad de intérprete si el acusado comprende y maneja con fluidez y soltura más que suficiente nuestro idioma." De tota manera, en la mateixa línia de la indefensió real, el TS assenyala que no en té prou amb la condició d'estranger, sinó que ha d'estar "imposibilitado de conocer de lo que se le acusa, de comprender lo que se diga, y de expresarse él mismo en forma que pueda ser comprendido sin dudas".

Finalment, el TS rebutja la pretensió del recurrent sobre la base, primer, de la seva falta de petició d'interpret i de queixa al llarg del judici, i de la versemblança de la seva comprensió del castellà; i, segon, pel fet que l'acusat fa 9 anys que resideix a l'Estat espanyol. El primer criteri com a mínim sembla poc avalat per la reforma de la Llei d'enjudiciament criminal esmentada que introdueix la Directiva europea sobre la matèria, i que la sentència ni esmenta. El segon criteri podria tenir més base. Una residència continuada permetria presumir un nivell de coneixement lingüístic suficient per comprendre l'acusació i el desenvolupament d'un procediment penal. Ara bé, com hem indicat en anteriors ocasions, la presumpció de coneixement sovint només actua per al castellà i per a persones en situacions poc favorables, com és el cas d'un processat, i en canvi no s'aplica al català i a les altres llengües oficials de l'Estat quan es tracta de servidors públics o, per exemple, d'alguns professionals que intervenen en el procediment judicial.

Falta de correcció de la traducció dels documents aportats

El segon grup el conformen les sentències que resolen alguna impugnació relativa a possibles irregularitats en la traducció de documents aportats al procediment. Es tracta d'un supòsit idèntic al que ja s'ha reportat a [la crònica de la Revista núm. 70, pàg. 237](#). La Sentència de 17 de juliol de 2018, i 51 sentències més de contingut pràcticament igual, resolen el recurs contra un acord del Consell de Ministres que determina que un macroprocediment d'extradició, instat per la Xina a l'Estat espanyol amb relació a ciutadans xinesos per diversos delictes, passi a la fase judicial.

Davant la impugnació de les traduccions presentades pel país sol·licitant de l'extradició, per tal com es tracta de traduccions no oficials i no fetes per intèrpret jurat i sense els segells corresponents, i, fins i tot, després d'assenyalar diversos errors de traducció, el Tribunal ho rebutja perquè entén que es compleixen les formalitats que exigeix el tractat d'extradició i la Llei d'extradició passiva (documents segellats i identificat el traductor), i que en tot cas ja ha de ser en una fase judicial posterior quan es valorin els requisits de fet i de dret establerts legalment.

Problemes lingüístics en l'element de prova

El tercer grup de resolucions fa referència a les intervencions telefòniques aportades com a prova al judici i a l'ús com a prova de documents redactats en idioma no oficial. La Sentència de 12 de setembre de 2018 resol un recurs de cassació en un judici per tràfic de persones i de documents d'identitat falsos. Els recurrents al·leguen vulneració de la presumpció d'innocència perquè de les intervencions telefòniques intervingudes (en els idiomes broken, urobo i edo, parlats a Nigèria), els intèrprets de la policia en van fer transcripció al castellà de les parts rellevants. Al·leguen que haurien hagut de tenir intèrprets al judici que traduïssin les intervencions i que les transcripcions fetes estaven descontextualitzades. El TS rebutja l'al·legació perquè al llarg del judici no es va indicar aquesta qüestió ni que les transcripcions tinguessin biaixos o errors. S'aplica, doncs, la doctrina segons la qual no es pot acollir allò que en el moment processal oportú es va poder denunciar i no es va fer.

L'altra sentència, la Sentència de 19 de desembre de 2018, resol en cassació un judici per tràfic de drogues en què el recurrent al·lega que la traducció de les converses en àrab gravades, tot i que van ser fetes per un traductor oficial de la Guàrdia Civil, no van ser les mateixes que es van ratificar davant del jutge. El TS recorda que el jutge no cal que escolti tota l'actuació, en aquest cas de traducció, feta per la policia, sinó que se li'n poden presentar només els resultats principals. Tant en el primer cas com en el segon, es denuncia el biaix que es pot introduir a la prova per raó de la reducció i el tractament lingüístic de la prova presentada (extracte traduït d'intervencions telefòniques). Certament, tot i que la LECr permet aquest

sistema de presentar la prova (article 123.3), també és veritat que cal acompanyar-lo de “garanties suficients d’exactitud” (article 124.3).

La tercera sentència dins d’aquest bloc és de 20 de desembre de 2018. En un judici per estafa, la recurrent al·lega que “los documentos en los que se basa el órgano sentenciador para tomar por cierta la fecha de primera matriculación de los vehículos están redactados en lengua extranjera”. El TS, més enllà de l’obligació que els documents de les actuacions siguin en llengua oficial, aprecia que el conjunt probatori ha estat suficientment valorat pel tribunal d’instància. Encara que hi hagi algun document no traduït, del conjunt dels elements es pot arribar a les conclusions a què s’arriba.

Esmentem aquí també la STS de 5 de juliol de 2018, vinculada també a la prova, però no a l’element lingüístic dins del material probatori, sinó a la percepció lingüística (o mala percepció) de la prova per part del tribunal. En un judici per estafa, el recurrent al·lega que l’apreciació de la prova i la determinació de la pena han tingut en compte un hipotètic desconeixement de l’idioma per part de la víctima que, segons ell, no existeix:

“Según el recurrente, el tribunal sentenciador, para determinar la pena que le ha sido impuesta, valora la situación de vulnerabilidad de la víctima derivada de que es de nacionalidad rusa y no conoce las prácticas de la venta inmobiliaria, además de que no conocía bien ni el idioma ni las prácticas relativas a la compra de un piso.

Pues bien estas valoraciones serían erróneas, según el recurso, puesto que, de acuerdo con el acta notarial reseñada, la perjudicada es de nacionalidad española, vigilante de seguridad con domicilio fijo en Barcelona y conoce perfectamente el idioma castellano. Prueba de ello es que se realizó el juicio sin ningún intérprete.”

Et TS ho rebutja perquè entén que aquestes valoracions són raonaments aliens a la cassació.

L’ús del català vinculat al dret de defensa

Agrupem en un quart bloc les sentències relatives a l’ús del català a l’àmbit judicial vinculat al dret de defensa, tot i que, com tot seguit es pot veure, es produeixen en espais ben diferents. En el primer cas, mitjançant la Interlocutòria de 19 de juliol de 2018 el TS inadmet un recurs de cassació contra una sentència de l’Audiència Provincial de Barcelona que va condemnar l’acusat per un delictes d’abusos sexuals continuats. Entre les motius de cassació al·legats hi ha la producció d’indefensió perquè les actuacions eren en català, llengua que no era la pròpia del lletrat. El Tribunal admet que a priori això pugui produir indefensió, però recorda la seva doctrina sobre la necessitat que la indefensió no sigui només formal (desconeixement idiomàtic del lletrat), sinó material (que el desconeixement el situï en una posició d’un dret de defensa minvat). Analitzat el cas, conclou el TS que això no s’ha produït perquè no queda acreditat que la part demanés la traducció i perquè no va demanar ni tan sols la gravació del judici. Malgrat que la menció és breu, és interessant i positiu que s’apliqui la doctrina de la indefensió material quan es tracta del català. Massa sovint la pràctica judicial aplica amb massa automatisme el criteri de la necessitat de traducció per indefensió que preveu l’article 231.2 de la Llei orgànica del poder judicial.

“Si bien puede admitirse que el examen de las actuaciones de la causa redactadas en una lengua que no es la propia del letrado puede ser fuente de dificultades, otra cosa es que, de esta circunstancia, tenga que derivarse como consecuencia la producción de una indefensión efectiva. Primero, por una razón de orden general, y es que la indefensión no es un dato meramente formal, que haya de seguirse de manera automática y por definición de algún tipo de situaciones. Y, en segundo término, porque, precisamente por esto —según un criterio jurisprudencial ampliamente consolidado—, solo cabría hablar de una afectación negativa esencial del derecho de defensa, cuando su ejercicio se hubiera visto comprometido de manera efectiva en su materialidad (en este sentido, STS 552/2015, de 23 de septiembre). Y esto es algo que no puede afirmarse, porque no resulta acreditado en este caso, pues la parte pudo solicitar y utilizar los servicios de traducción; y, por otra parte, tuvo acceso a las actuaciones y también pudo interesar la entrega de una copia de la grabación del juicio.”

El segon supòsit en què es veu afectat l’ús del català a la justícia és el que tracta la Interlocutòria de 27 de desembre de 2018, relativa a les qüestions de competència, prèvies a l’enjudiciament pròpiament dit, al·legades per les parts en el judici sobre el procés sobiranista català. En els escrits presentats per sol·licitar

que el TS declinés la competència sobre els fets enjudiciats, algunes de les defenses dels acusats de rebel·lió, sedició, malversació de fons públics i desobediència addueixen, vinculat al dret a un jutge predeterminat per la llei, les dificultats per a “una defensa efectiva, para desarrollar un juicio en el que no podrán utilizar su lengua materna de forma habitual”.

“La afirmación de la competencia de esta Sala —se añade— implicará la vulneración del derecho al juez ordinario predeterminado por la ley, el derecho a un juicio justo, a la doble instancia penal y a la legalidad penal. Además, se vería afectada ‘... la dignidad personal puesto que la asunción de competencia del Tribunal Supremo no deja de ser la configuración de un escenario en el que el enjuiciamiento se produciría por un órgano jurisdiccional al que mis mandantes habrían de trasladarse personalmente en situación de prisión provisional, lejos de sus familiares y de sus equipos jurídicos, en condiciones que dificultarían el ejercicio de una defensa efectiva, para desarrollar un juicio en el que no podrán utilizar su lengua materna de forma habitual’” (FJ 1.1).

Com es pot observar, almenys pel que es dedueix de la reproducció que en fa el mateix Tribunal, no es planteja la qüestió de l'òptica del dret lingüístic dels encausats i els seus representants d'expressar-se en una de les llengües que són oficials a l'Estat, ni tampoc s'apunta la indefensió pel desconeixement lingüístic com a motiu determinant de la sol·licitud de fer servir el català en les sessions del judici oral. El perjudici des del punt de vista que aquí interessa apunta en el sentit que l'excés de competència del Tribunal violenta “el dret a un jutge predeterminat per la llei, el dret a un judici just, a la doble instància penal i a la legalitat penal” també en la mesura que no es podria utilitzar “la llengua materna”.

El TS no es pronuncia amb caràcter resolutiu sobre la qüestió plantejada. Més endavant, ja al 2019, el TS rebutjarà l'ús del català en les sessions del judici un cop formulada aquesta petició explícitament per les parts. Sobre la resolució d'aquesta sol·licitud, podeu consultar l'anàlisi de Josep Cruanyes al blog de la *Revista* (“[La llengua en el judici del Tribunal Suprem sobre el procés](#)”, publicada el 28 de març de 2019). En aquesta interlocutòria, el TS, però, ja preanuncia el criteri negatiu respecte a utilitzar el català.

El Tribunal apunta dues consideracions per mantenir, d'entrada, una opció desfavorable a l'ús del català. En primer lloc, que “la sobrevenida invocación del derecho a que las sesiones del juicio se desarrollen en la lengua materna de los procesados contrasta con la ausencia de cualquier queja de indefensión durante el largo tiempo que ya han consumido la investigación y la fase intermedia de esta causa especial”. En segon lloc, que “hacer depender el derecho a un proceso justo de la distancia entre la sede del propio domicilio y la del órgano jurisdiccional o del uso de la lengua materna por los profesionales que asumen la defensa, conduciría al sinsentido de negar que ese derecho tenga vigencia, por ejemplo, en el Tribunal Europeo de Derechos Humanos” (FJ 5.1).

Sobta que el Tribunal no apunti cap a normes que regulen l'ús de les llengües pròpies de la comunitat autònoma i que, d'acord amb la interpretació del mateix TS, no permet l'ús escrit d'aquestes llengües fora del territori de la comunitat, fins i tot tampoc en els òrgans jurisdiccionals centrals. Així, per exemple, no esmenta l'article 231.4 de la Llei orgànica del poder judicial. Cert és que, per exemple, la Sentència de la Sala Penal de l'Audiència Nacional de 24 d'abril de 2008 va reconèixer el dret d'ús d'emprar el català per part d'un acusat català (i per tant, el dret a intèrpret), i fins i tot va aduir la Carta europea de llengües regionals o minoritàries en defensa d'aquest dret. Però es va limitar a això. Perquè la regla és que la llengua oficial als òrgans centrals de l'Estat és el castellà. Per aquest motiu, dialècticament seria el primer argument per rebatre l'al·legació de la defensa.

Però aquesta és una llacuna aparent, perquè de fet al Tribunal no li interessa, en coherència amb la denúncia de la defensa, que vincula la minva del dret de defensa a la impossibilitat d'ús del català perquè el jutge no serà el predeterminat per la llei i no hi haurà una primera instància tal com seria preceptiu. En aquest sentit, el TS apunta, preliminarment, les dues raons indicades per desvirtuar l'al·legació: que el motiu no s'ha adduït en fases anteriors del procediment i que si això vulnerés el dret a un judici just s'arribaria a l'absurd que el mateix s'esdevindria davant el Tribunal Europeu de Drets Humans.

Pel poc que es pot desprendre d'aquesta escassa argumentació, la fal·làcia argumental del TS, al nostre entendre, és que el problema no és de violació del dret de defensa en el sentit radical que suposa la falta de competència idiomàtica, passiva o activa (com tantes vegades reportem en aquesta crònica en judicis a

encausats, majoritàriament estrangers). Si fos així, tindria sentit argüir que no té sentit adduir un dret que prèviament no has invocat. Però el cas és diferent: aquí no hi ha desconeixement, sinó que una excepcionalitat processal que vulnera, a parer de la defensa, el jutge predeterminat per la llei lesiona el dret de defensa també en aquest sentit lingüístic. L'afectació és òbvia, perquè lingüísticament no és el mateix celebrar un judici a Catalunya que fer-ho en un òrgan jurisdiccional central com el TS.

Aquesta circumstància podria no produir-se si el TS o el legislador que regula el seu funcionament haguessin adoptat mínimament la seva actuació als paràmetres d'un estat plurilingüe. Per contra, s'ha fet cas omís a totes les recomanacions del Consell d'Europa en relació amb el compliment de la Carta europea de llengües regionals o minoritàries per part d'Espanya, no s'ha fet cap desenvolupament de l'article 33.5 de l'Estatut d'autonomia pel que fa a l'ús del català escrit en òrgans judicials centrals, no es té en compte l'excepcionalitat d'un judici que sostrau l'actuació judicial de l'oficialitat del català en fer-se en un òrgan radicat a Madrid, i ni tan sols s'oferirà el mitjà d'interpretació ordinari en aquests casos, que és la interpretació simultània. El TS actua com un òrgan rigorosament monolingüe i tracta un cas com aquest no ja com si els encausats fossin estrangers (de fet, lingüísticament els atribueix una condició pitjor), sinó, sobretot, com si la llengua fos estrangera. I entenem que aquests no haurien de ser els paràmetres.

Dit això, poc cal afegir sobre l'argument del Tribunal Europeu de Drets Humans com a terme de comparació que proposa el TS per valorar la minva o no del dret de defensa. Es tracta d'un tribunal en el marc d'un tractat internacional del qual formen part 47 estats, amb unes competències que res tenen a veure amb un judici dins la jurisdicció interna d'un estat. El TS forma part de la jurisdicció ordinària de l'Estat i sembla que hauria de sentir-se interpel·lat pels drets derivats de l'oficialitat del català, llengua pròpia d'un percentatge minoritari, però molt notable, dels seus ciutadans.

Efectes de la trigança de la traducció de la resolució judicial

Tanquem aquest bloc de resolucions vinculades als aspectes lingüístics dels drets dels intervinents en l'àmbit judicial amb la Interlocutòria d'aclariment de 23 de juliol, relativa a un judici per un delictes contra la hisenda pública. Una de les diverses condemnades solidàriament, a la qual se li ha notificat la sentència, indica que aquesta encara no s'ha notificat a vuit de les condemnades que tenen responsabilitat civil subsidiària, i considera que això pot trigar entre 6 mesos i un any. Així mateix, observa que això li genera perjudici perquè haurà de pagar ella i no té possibilitat de repetir contra altres societats també condemnades. El TS rebutja aquesta afirmació perquè, efectivament, no hi ha res que impedeixi que s'adreci contra aquestes altres empreses. Entre altres elements procedimentals per a aquesta trigança hi ha la traducció de la sentència, de 574 folis. Només deixem constància aquí de la importància pràctica que pot arribar a adquirir la traducció amb vista a l'execució justa de la resolució judicial.

3 Diferències en les versions lingüístiques del dret europeu

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 19 de juliol de 2018. Sala Civil. Ponent: Pedro José Vela Torres. Ref. CENDOJ: 28079110012018203050.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 10 d'octubre de 2018. Sala Penal. Ponent: Ana María Ferrer García. Ref. CENDOJ: 28079120012018100460.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 26 d'octubre de 2018. Sala Penal. Ponent: Juan Ramón Berdugo Gómez de la Torre. Ref. CENDOJ: 28079120012018100498.](#)

[Sentència del Tribunal Suprem de 14 de novembre de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Ponent: José Antonio Montero Fernández. Ref. CENDOJ: 28079130012018201967.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Les quatre resolucions que reportem incideixen en les diferents versions lingüístiques del dret de la Unió Europea (a més, en una, la més rellevant, també entra en joc un tractat internacional). El multilingüisme de la Unió Europea comporta la possibilitat d'interpretacions no coincidents per raó de la llengua en què està

redactada la disposició europea. Com hem anat indicant (vegeu [la crònica de la Revista de Llengua i Dret núm. 69, pàg. 303-304](#)), aquestes contradiccions juridicolingüístiques són resoltes de manera ordinària pels tribunals interns, i en darrera instància el Tribunal Suprem a través del recurs de cassació, però també es compta amb el plantejament de la qüestió prejudicial, com a procediment mitjançant el qual el Tribunal de Justícia de la UE, a instància dels tribunals interns, fixa la interpretació vinculant de la norma europea.

Les sentències de 10 i 26 d'octubre de 2018 resolen en cassació una petició d'acumulació de condemnes instada per presos condemnats per delictes vinculats al terrorisme. No entrem aquí en el que se suscita en el cas concret, que és l'abast de la Decisió marc 2008/675/JAI i la Llei orgànica 7/2014, de 12 de novembre, i que davant del dubte interpretatiu es demana el plantejament d'una qüestió prejudicial al Tribunal de Justícia de la Unió, que el TS rebutja. Només fem esment de l'incís breu que el Tribunal dedica al possible dubte interpretatiu en relació amb les diferents versions lingüístiques de la norma que s'ha d'aplicar:

“En todo caso, los términos en los que está redactado el precepto de la Decisión, incluso acudiendo a las distintas redacciones en las diversas lenguas oficiales de la Unión, participan de un cierto carácter genérico, que ha permitido a los distintos Estados llevar a cabo una incorporación singularizada, mediante una adaptación a los distintos sistemas que existen en la Unión en materia de ejecución de penas, con los institutos propios (y diversos entre sí) de cada ordenamiento.”

En aquest cas, doncs, l'existència de les diferents versions lingüístiques serveix al TS per confirmar la seva interpretació de la norma.

En la STS de 14 de novembre de 2018 el Tribunal incideix sobre la naturalesa jurídica de la taxa suplementària en el sector de la llet i dels productes lactis, que instaurà el Reglament (CEE) 3950/92, del Consell, de 28 de desembre. Com hem assenyalat en altres ocasions ([Revista núm. 67, pàg. 378](#)), sovint les diferències entre versions lingüístiques del dret comunitari responen a dificultats no solament de traducció, sinó sobretot d'equivalència i de delimitació dels conceptes i categories jurídiques. En el cas present, tot i que la referència és breu, la falta de sintonia conceptual rau en l'ús del terme *taxa* per designar la figura tributària establerta en el dret comunitari, fruit de “la traducció de la [denominació] adoptada per les llengües que en la data de la creació eren oficials a la CEE”. Aquesta “taxa suplementària”, en realitat, apunta el TS, no es correspon amb les taxes en sentit jurídic estricte que regula la Llei espanyola de taxes i preus públics, sinó que es tracta en propietat d'una exacció parafiscal.

Finalment, la Interlocutòria de 19 de juliol de 2018 constitueix una interessant mostra de les implicacions jurídiques que pot tenir l'existència de les diferents versions lingüístiques de les normes en l'àmbit comunitari i en l'àmbit internacional. El supòsit que dona origen al litigi és la responsabilitat d'una companyia aèria per la lesió soferta per una passatgera. La demanda presentada més de dos anys després, quan es fixen definitivament les seqüeles patides, es desestima en primera i segona instància perquè el Conveni de Mont-real, aplicable al cas, fixa un termini de dos anys per a la demanda, termini que és de caducitat segons les normes de la Convenció de Viena del dret dels tractats, a diferència del que estableix el dret espanyol, que permetria la interrupció del termini.

Però el fet és que el Conveni de Mont-real, a partir d'un reglament comunitari de 1997, versió consolidada de 2002, incorpora aquesta normativa internacional com a norma interna de la responsabilitat en el trànsit aeri de la Unió Europea, amb la conseqüència que la manera de calcular els terminis ja no es fa segons les regles de dret internacional, sinó les de dret europeu. Doncs bé, per donar llum al cas i per plantejar la qüestió prejudicial al Tribunal de Justícia de la Unió Europea, el TS compara les versions lingüístiques dels idiomes comunitaris del Conveni de Mont-real i constata certes diferències a l'hora de fixar el càlcul del termini:

“4.- El Convenio de Montreal fue redactado en seis idiomas (árabe, chino, español, francés, inglés y ruso) y aunque sus textos son igualmente auténticos, no son idénticos, dadas las dificultades para expresar exactamente lo mismo en diferentes idiomas y en textos aplicables a distintos sistemas jurídicos nacionales.

En lo que respecta a los tres idiomas ‘comunitarios’, la versión española, según la ratificación hecha por España el 4 de junio de 2002 (BOE núm. 122, de 20 de mayo de 2004), del art. 35 del Convenio de Montreal, con la rúbrica: ‘Plazo para las acciones’, establece:

‘1. El derecho a indemnización se extinguirá si no se inicia una acción dentro del plazo de dos años, contados a partir de la fecha de llegada a destino o la del día en que la aeronave debería haber llegado o la de la detención del transporte.

2. La forma de calcular ese plazo se determinará por la ley del tribunal que conoce el caso.’

En el texto en francés, en el apartado 1, se dice: ‘L’action en responsabilité doit être intentée, sous peine de déchéance...’, que puede traducirse literalmente al español como ‘la acción de responsabilidad debe ser instada, bajo pena de caducidad...’.

Mientras que, en el texto en inglés, en el mismo epígrafe, se dice: ‘The right to damages shall be extinguished if an action is not brought...’, lo que, básicamente, es igual al texto en español.

5.- El Convenio de Varsovia de 12 de octubre de 1929, para la unificación de ciertas reglas relativas al transporte aéreo internacional (en adelante, Convenio de Varsovia), antecedente del Convenio de Montreal, decía en su art. 29.1:

‘1.- La acción de responsabilidad deberá intentarse, bajo pena de caducidad, dentro del plazo de dos años, a partir de la llegada a su destino o del día en que la aeronave hubiere debido llegar o de la detención del transporte.’

En francés, idioma en que se redactó el convenio, decía el mismo precepto:

‘1. L’action en responsabilité doit être intentée, sous peine de déchéance, dans le délai de deux ans à compter de l’arrivée à destination ou du jour où l’aéronef aurait dû arriver, ou de l’arrêt du transport.’

A su vez, la versión inglesa decía:

‘1. The right to damages shall be extinguished if an action is not brought within two years, reckoned from the date of arrival at the destination, or from the date on which the aircraft ought to have arrived, or from the date on which the carriage stopped.’”

Més enllà de la resolució que doni el Tribunal de Justícia de la UE a la qüestió prejudicial, observem la complexitat, també lingüística, del cas: en un primer nivell, hi ha sis versions lingüístiques d’una norma internacional; i en un segon nivell, es dirimeix la qüestió entre les versions lingüístiques de les llengües comunitàries en la mesura que el Conveni ha estat adoptat com a norma interna per la Unió Europea.

4 Acreditació d’idioma no oficial en processos selectius

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 20 de juliol de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 1. Ponent: Celsa Pico Lorenzo. Ref. CENDOJ: 28079130012018201433.](#)

[Interlocutòria del Tribunal Suprem d’11 d’octubre de 2018. Sala Social. Ponent: Milagros Calvo Ibarlucea. Ref. CENDOJ: 28079140012018202883.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Aquesta interlocutòria admet a tràmit un recurs de cassació sobre un assumpte relatiu a la manera com s’acrediten els idiomes estrangers (i també el mateix de l’Estat espanyol) en processos selectius i en altres situacions de concurrència de candidats. Com hem dit en cròniques anteriors, aquesta matèria s’ha mogut en un cert desconcert, tant a la pràctica administrativa com en les mateixes resolucions judicials. Per exemple, en la Sentència de 3 de febrer de 2016 aplica de manera totalment errònia una equivalència de nivell de francès, contravenint a la mateixa normativa espanyola que estableix específicament l’equivalència (*Revista de Llengua i Dret* núm. 66, pàg. 345). En canvi, una sentència de 22 de febrer de 2016 (recollida al mateix número de la *Revista*) matisa, pel que fa a l’acreditació de la llengua, completament la idea que la convocatòria és la llei absoluta que regeix el procés selectiu, i estableix que el sistema referencial del Marc europeu és el que ha de regir l’acreditació del coneixement d’una llengua. Així mateix, la Sentència de 18

de juny de 2018 redunda en la importància de mantenir criteris rigorosos a l'hora d'establir l'acreditació del coneixement de la llengua estrangera (*Revista núm. 70, pàg. 243*).

El cas que dona origen a aquesta resolució és la impugnació d'un candidat dels resultats de les proves selectives per a la incorporació a l'escala de caporals i guàrdies de la Guàrdia Civil. La raó bàsica és que no se li computa un títol que ell entén equivalent al B2 d'anglès del Marc europeu comú de referència. El Tribunal Superior de Justícia de Madrid desestima la pretensió bàsicament perquè només ho estima acreditat pels certificats de l'escola oficial d'idiomes i perquè "no se puede dar relevancia a un título privado que tampoco acredita el nivel correspondiente a los 6 puntos que se adjudica" (FJ 2).

Pel seu interès, tot seguit reproduïm l'argumentació del recurrent en cassació, que pivota sobre la idea que de la normativa vigent es desprèn que no es pot circumscriure l'acreditació de l'idioma estranger al certificat que expedeix l'escola oficial d'idiomes.

"La parte recurrente considera, en síntesis, que la interpretación que efectúa el Tribunal de instancia en relación con la equivalencia del título aportado en el proceso selectivo es errónea por el hecho de no haber aportado un título de la Escuela Oficial de Idiomas, toda vez que la propia convocatoria del proceso selectivo (apartado 2.1) permite aportar dicho título o bien la acreditación de un perfil lingüístico en idiomas extranjeros declarados de interés para la Guardia Civil, habiendo acreditado el interesado contar con un nivel profesional de conformidad con las prescripciones de la norma primera de la Orden General nº 8 de 27 de diciembre de 2013, y ello porque ha aportado un certificado IELTS gestionado conjuntamente por la Universidad de Cambridge, el British Council y el IDP IELTS Australia, en el que había obtenido una nota media de 6,5 puntos (nivel B2), lo que suponía ostentar un nivel profesional en aplicación del apartado 2 del anexo de la Orden General nº 8 y, en consecuencia, la equivalencia al nivel profesional de la letra b), apartado 1 de la norma primera de ejecución y desarrollo de la tan reiterada Orden General nº 8; de ahí deduce la parte recurrente que ha quedado acreditado la posesión de un perfil lingüístico SLP 3.3.3.3 o superior (de acuerdo con el apartado 2.1.5 del baremo de la convocatoria), correspondiéndole por ello 6 puntos por idiomas, cuya detracción en sede administrativa, luego confirmada con la sentencia del Tribunal Superior de Justicia de Madrid, le ha impedido obtener la plaza a la que aspiraba. La parte recurrente subraya el error de considerar que había aportado un certificado expedido por el British Council como centro privado, sino que lo aportado es un certificado IELTS gestionado conjuntamente por la Universidad de Cambridge, el British Council y el IDP IELTS Australia.

Asimismo, expone la parte recurrente que el juego de aplicación de los reales decretos citados en el baremo de la convocatoria a efectos de equivalencias de los certificados oficiales de la Escuela Oficial de Idiomas (Real Decreto 967/1988, de 2 de septiembre; Real Decreto 944/2003, de 18 de julio; y especialmente el ya citado Real Decreto 1629/2006, de 29 de diciembre) permite concluir que el nivel avanzado conforme al Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas (MCER) se corresponde con el nivel de competencia B2, que es precisamente el que tiene reconocido el recurrente con el certificado IELTS aportado para la convocatoria. Considera, en fin, que la resolución recurrida en la instancia adolece de una falta de motivación en relación con la normativa citada. Y fundamenta el recurso de casación en el supuesto del artículo 88.2.c) LJCA, por afectar a un gran número de situaciones y trascender del caso objeto del proceso, considerando que es conveniente que se pronuncie el Tribunal Supremo sobre si el certificado IELTS de la Universidad de Cambridge, el British Council y el IDP IELTS Australia es equivalente con el perfil lingüístico SLP 3.3.3.3 o el nivel de idiomas B2 de inglés. (FJ 3)"

El TS entén que hi ha interès cassacional, admet el recurs i delimita l'objecte de cassació en el sentit de quins certificats són vàlids per acreditar el coneixement de l'idioma estranger d'acord amb la normativa vigent. Ho exposa en els termes següents:

"Si las titulaciones y certificados expedidos por instituciones privadas, además de los expedidos por la Escuela Oficial de Idiomas española, son válidos para acreditar un nivel adecuado de competencia lingüística en las distintas lenguas de acuerdo con los seis niveles comunes de referencia (A1, A2, B1, B2, C1 y C2) establecidos por el Marco Común Europeo de Referencia para las lenguas (MCER, CEFR en inglés); en qué condiciones dichos certificados de instituciones privadas pueden considerarse homologados con las capacidades que el alumno debe controlar en cada una de las categorías definidas en el citado Marco Común; y si dichos certificados de instituciones privadas pueden ser aportados para acreditar los distintos niveles de competencia lingüística exigidos en las convocatorias de procesos selectivos en la Administración Pública española."

Tot seguit passa a establir quina és la normativa que cal analitzar en la sentència que resolgui el recurs, significadament, el Reial decret 1041/2017, de 22 de desembre, pel qual es fixen les exigències mínimes de nivell bàsic a efectes de certificació, s'estableix el currículum bàsic dels nivells intermedi B1, intermedi B2, avançat C1 i avançat C2 dels ensenyaments d'idiomes de règim especial regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i s'estableixen les equivalències entre els ensenyaments d'idiomes de règim especial regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i s'estableixen les equivalències entre els ensenyaments d'idiomes de règim especial regulats en diversos plans d'estudis i els d'aquest Reial decret. Esperem a veure, doncs, quins criteris decanta el TS en la futura sentència. Ara bé, d'entrada sembla que, més que criteris jurisprudencials, el que cal és una normativa de les administracions amb competència en la matèria que aclareixi quins certificats són els vàlids per fer aquesta acreditació.

Finalment, sota aquest epígraf també fem esment, encara que no formi part de l'àmbit públic, de la Interlocutòria d'11 d'octubre de 2019, relativa a un conflicte col·lectiu en l'àmbit de l'hostaleria, que inadmet un recurs presentat per la part sindical. Entre els motius de la impugnació hi havia la mala distribució en plus de productivitat per a les diferents categories professionals, en què el coneixement de llengües estrangeres es feia servir per discriminar retributivament les categories més baixes. De tota manera, el TS no hi entra i inadmet el recurs.

5 Obligació de finançament d'obres audiovisuals

[Sentència del Tribunal Suprem de 19 de juliol de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Ponent: José Manuel Bandrés Sánchez-Cruzat. Ref. CENDOJ: 28079130032018100320.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

L'objecte del litigi és l'Ordre INN/16/2014, de 10 de març, per la qual es convoca el concurs per a l'atorgament de catorze llicències noves per a la prestació de serveis de comunicació audiovisual de caràcter comercial i en obert en la comunitat autònoma de Cantàbria, i el plec de clàusules administratives particular i tècniques del concurs, de 7 de març de 2010. El recurs contenciós previ, interposat per l'empresa Infraestructuras y Gestión 2002 SL, el va estimar la Sentència del TSJ de Cantàbria de 22 de gener de 2016, que va anul·lar dues clàusules del plec i, per extensió, va declarar nul·la tota l'Ordre de convocatòria del concurs. El Tribunal Suprem estima diversos motius dels recursos de cassació interposats pel Govern de Cantàbria i diverses empreses que hi van concórrer (Infraestructuras y Gestión 2002 SL, Radio Popular SA COPE, Comunicación Radiofónica, Televisión y Prensa Escrita Cantabria SL i Televisión Popular de Santander SA), anul·la la sentència d'instància i desestima, quant al fons, el recurs contenciós d'Infraestructuras y Gestión 2002 SL.

Del debat processal desplegat al voltant de l'Ordre qüestionada interessa destacar la impugnació de la clàusula cinquena del plec, en què s'estableixen obligacions per als adjudicataris de la llicència de respectar determinats principis (entre d'altres, el foment i defensa de la cultura) i fins (que inclouen també la promoció la cultura), i que segons el criteri de l'empresa recurrent vulneren el principi de responsabilitat editorial i els drets a la llibertat d'expressió i informació (articles 2.2, 2.9, 10, 22 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual). El TS confirma, en aquest punt, l'argumentació de la sentència d'instància que va considerar lícit imposar una sèrie de continguts mínims en l'emissió dels adjudicataris, en tractar-se d'objectius marcats per la legislació europea —amb cita de diversos pronunciaments del TJUE— i estatal. En concret, dins la Llei 7/2010, el capítol I del títol II, segons exposa el preàmbul, “està consagrat íntegrament a la garantia dels drets dels ciutadans a rebre comunicació audiovisual en condicions de pluralisme cultural i lingüístic —cosa que implica la protecció de les obres audiovisuals europees i espanyoles en les seves diferents llengües—, així com a exigir davant les autoritats l'adequació dels continguts a l'ordenament constitucional vigent”). Així mateix, la Llei recull la competència de l'Administració autonòmica per a desenvolupar o fixar els continguts que han de ser objecte de foment, atès el caràcter bàsic del títol IV de la Llei 7/2010, que es refereix als objectius bàsics del servei públic audiovisual, entre els quals s'inclou la diversitat lingüística i cultural, i determina que els objectius els han de concretar cada nou anys els parlaments o òrgans similars a nivell autonòmic i local (antecedent primer de la sentència ressenyada). El TS afegeix a l'argumentació citada la referència a la literalitat de l'article 40 de la Llei 7/2010, que inclou entre la missió

del servei públic de comunicació audiovisual, entre d'altres aspectes, “donar a conèixer la diversitat cultural i lingüística d'Espanya” (FJ 6).

6 Subvenció a la retolació en basc

[Interlocutòria del Tribunal Suprem de 3 de desembre de 2018. Sala Contenciosa Administrativa. Secció 1a. Ponent: María del Pilar Teso Gamella. Ref. CENDOJ: 28079130012018202190.](#)

[Enllaç al cercador de jurisprudència del CENDOJ](#)

Reportem aquesta resolució, tot i que el tractament jurídic de la llengua hi és menor. L'Advocacia de l'Estat impugna una subvenció de l'Ajuntament de Zarautz als rètols d'establiments que siguin exclusivament en eusquera. El jutjat d'instància va estimar el recurs, però el Tribunal Superior de Justícia del País Basc anul·la la primera sentència i estima el recurs de la corporació local. La resolució d'aquest Tribunal indica, com a motiu de l'anul·lació de la primera sentència, que el lletrat de l'Estat hauria d'haver impugnat unes bases prèvies que establien els criteris per a les subvencions que va aprovar el Ple de l'Ajuntament, i no la convocatòria específica per a les subvencions a la retolació en eusquera. El motiu per rebutjar la pretensió de l'Estat era, doncs, la inidoneïtat de la disposició impugnada. Com a criteri de més a més (*ex abundantia*), però, la Sala del TSJPB argumenta també la procedència jurídica de les subvencions impugnades.

La lletrada de l'Estat presenta un recurs de cassació basat essencialment en aquests arguments no decisoris de la sentència objecte de recurs. En concret, considera que la Sala del Tribunal Superior “hubiera estimado el recurso en base a que el régimen de cooficialidad lingüística conlleva, de un lado, el mandato para todos los Poderes públicos (como el Ayuntamiento) de fomentar el conocimiento y asegurar la protección de ambas lenguas oficiales en el territorio de la Comunidad Autónoma, sin desequilibrios; y, de otro, que los Poderes públicos deben garantizar, en sus respectivos ámbitos de competencia, el derecho de todos a no ser discriminado por el uso de una de las lenguas oficiales en la Comunidad Autónoma” (antecedent 2), a més de considerar com a dret de l'usuari que la informació oferta sigui “correcta y comprensible”. Dit d'una altra manera, que l'oficialitat hauria de suposar el foment de les dues llengües oficials i que aquesta falta de “paritat” suposa discriminació.

El TSJPB, però, denega la preparació del recurs de cassació (veta, per tant, que el recurs pugui anar al TS) per un motiu processal: que la decisió de la seva sentència no es basa en els motius que al·lega l'advocada de l'Estat en el motiu de cassació, atès que la pretensió d'aquesta no es va acollir perquè la disposició impugnada no era la correcta, i no pel tractament que es feia de la llengua. Plantejat un recurs de queixa al TS, finalment aquest rebutja l'argumentació de l'Estat en entendre correcta l'argumentació del Tribunal Superior. Així doncs, l'alt tribunal no acaba entrant en el fons juridicolingüístic i es queda en el pla processal.

Tot i que no hi ha pronunciament de fons (segurament perquè el TS ha tingut un argument millor per no entrar en la qüestió), volem cridar l'atenció sobre la impugnació de l'activitat de foment a favor de la llengua pròpia, efectivament minoritària i històricament minoritzada. Si algun sentit té la subvenció és precisament promocionar un bé col·lectiu que es considera, conforme a l'ordenament, digne de ser fomentat. Voler posar en paritat les dues llengües oficials, sense atendre lògicament la seva desigualtat real, equival a deixar sense sentit la subvenció, a negar-li la seva finalitat.